

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CHĂM LO ĐỜI SỐNG CHO NHÂN DÂN VÀ VẬN DỤNG CỦA ĐẢNG TA TRONG PHÒNG, CHỐNG COVID 19 HIỆN NAY

Trung tá, ThS Nguyễn Huy Đại
Khoa Hồ Chí Minh học, Học viện Chính trị, BQP

Tóm tắt: Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo đến đời sống và hạnh phúc của nhân dân. Người căn dặn "việc gì có lợi cho dân, ta hết sức làm; việc gì có hại đến dân, ta hết sức tránh" với mong muốn cổ vũ cán bộ, đảng viên phải suy nghĩ, hành động luôn vì lợi ích của nhân dân. Thấm nhuần lời căn dặn của Người, trong thời gian qua, toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta đã chủ động làm tốt công tác phòng, chống dịch Covid 19, với tinh thần "chống dịch như chống giặc", và "không ai bị bỏ lại phía sau". Nhằm đảm bảo an toàn sức khỏe, tính mạng và đời sống của nhân dân ngày càng ổn định.

Từ khóa: Chăm lo đến đời sống và hạnh phúc của nhân dân; phòng, chống dịch Covid 19; chống dịch như chống giặc,; không ai bị bỏ lại phía sau.

Cả đời mình Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ có một ham muốn: “ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành”⁽¹⁾. Người để lại cho Đảng ta, Nhân dân ta một di sản tinh thần vô giá, đó là tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Trong đó, tư tưởng về chăm lo đời sống nhân dân vẫn giữ nguyên giá trị, soi đường cho cách mạng Việt Nam vững bước trên con đường đổi mới vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Chăm lo đời sống nhân dân, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, chính là làm cho nhân dân được thực hiện nghĩa vụ và hưởng thụ quyền lợi trong một xã hội tiến bộ và công bằng, với hành lang pháp lý đầy đủ và ngày càng hoàn thiện, để nhân dân thực sự là người chủ trong xã hội mới và ngày càng được thụ hưởng đầy đủ về vật chất và tinh thần đầy đủ nhất.

Ngay từ khi Đảng vừa ra đời, đến khi đất nước vừa giành được độc lập, trong phiên họp đầu tiên của Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Người cùng Chính phủ xác định rõ những nhiệm vụ cấp bách cần tập trung giải quyết, trong đó việc chống nạn đói, nạn dốt và xóa các tệ nạn xã hội; bỏ thuế thân, thuế chợ, thuế đò; thực hiện quyền tự do, dân chủ,... là những nội dung, biện pháp và bước đi quan trọng để từng bước chăm lo đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng đầy đủ. Người đề nghị Chính phủ lâm thời phát động một chiến dịch tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để cứu đói. Trong thư Gửi nông gia Việt Nam, Người khẩn thiết kêu gọi: “Tăng gia sản xuất! Tăng gia sản xuất ngay! Tăng gia sản xuất nữa,... Đó là cách thiết thực của chúng ta để giữ vững quyền tự do, độc lập”⁽²⁾. Để cứu đói dân nghèo trước khi thu hoạch vụ mùa, Người kêu gọi sẽ cơm nhường áo trên tinh thần “lá lành đùm lá rách” và gương mẫu thực hiện trước, “cứ 10 ngày nhịn ăn một bữa, mỗi tháng nhịn 3 bữa, mỗi bữa nhịn một bơ”. Và đem gạo đó để cứu dân

nghèo. Sau một thời gian ngắn phát động, nhân dân cả nước đã quyên góp được một lượng lớn lương thực và nạn đói sớm được khắc phục.

Đến những ngày đầu đất nước mới giành được độc lập, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thể hiện quan điểm nhất quán là Chính phủ phải quan tâm đến đời sống của nhân dân. Vì thế, trong cuộc họp đầu tiên của Ủy ban Nghiên cứu kế hoạch kiến quốc, Người nhấn mạnh, chúng ta phải thực hiện ngay 4 điều: Làm cho dân có ăn; làm cho dân có mặc; làm cho dân có chỗ ở; làm cho dân có học hành. Bởi, theo Người, dân chỉ biết rõ giá trị của tự do, của độc lập khi mà dân được ăn no, mặc ấm. Đặc biệt, khi miền Bắc bước vào thời kỳ xây dựng chủ nghĩa xã hội, trở thành hậu phương của tiền tuyến lớn miền Nam trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định, chăm lo đời sống, hạnh phúc của nhân dân là một trong những mục tiêu quan trọng của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Nhà nước ta hướng tới. Người cho rằng: “Nói một cách đơn giản và dễ hiểu là: chủ nghĩa xã hội không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, trước hết là nhân dân lao động”⁽³⁾. Người diễn giải mục đích tổng quát này thành các tiêu chí cụ thể: Chủ nghĩa xã hội là làm sao cho nhân dân đủ ăn, đủ mặc, ngày càng sung sướng, ai nấy được đi học, ốm đau có thuốc, già không lao động được thì nghỉ,... Xã hội ngày càng tiến bộ, vật chất ngày càng tăng, tinh thần ngày càng tốt. Chỉ có chế độ xã hội chủ nghĩa thì quyền lợi cá nhân, quyền lợi Nhà nước và quyền lợi tập thể mới thống nhất. Vì vậy, muốn nâng cao đời sống nhân dân, đem lại cho nhân dân cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc không có con đường nào khác là phải tiến lên chủ nghĩa xã hội là con đường và mục tiêu đúng đắn nhất trong thời đại ngày nay.

Để làm được mục tiêu này, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, để chăm lo tốt cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân, trước hết phải xây dựng nhà nước thực sự là nhà nước của nhân dân, do

1. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 4, tr. 187.

2. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Sđd, t. 4, tr. 113

3. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Sđd, t. 13, tr. 5.

(Nguồn Internet)

nhân dân, vì nhân dân. Chính phủ phải là công bộc của dân. Công việc của Chính phủ phải nhằm một mục đích duy nhất là đem lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân. Người nói: “Chính sách của Đảng và Chính phủ là phải hết sức chăm nom đến đời sống của nhân dân. Nếu dân đói, Đảng và Chính phủ có lỗi; nếu dân rét là Đảng và Chính phủ có lỗi; nếu dân dốt là Đảng và Chính phủ có lỗi; nếu dân ốm là Đảng và Chính phủ có lỗi”⁴. Vì vậy, cán bộ Đảng và chính quyền từ trên xuống dưới, đều phải hết sức quan tâm đến đời sống của nhân dân, phải đặt quyền lợi của nhân dân lên trên hết. Phải lãnh đạo, tổ chức, giáo dục nhân dân tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Dân đủ ăn, đủ mặc thì những chính sách của Đảng và Chính phủ đưa ra sẽ dễ dàng thực hiện. Nếu dân đói, rét, bệnh tật thì chính sách của ta dù có hay mấy cũng không thực hiện được. Chủ tịch Hồ Chí Minh còn khẳng định trách nhiệm của Đảng, Chính phủ là bảo đảm tự do, hạnh phúc cho nhân dân, bởi “Nếu nước nhà độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì” – đó là một chân lý đúng đắn nhất.

4. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Sđd, t. 9, tr. 518

Với tinh thần thống nhất, quyết tâm nhất quán: việc gì lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh”⁵. Xuất phát từ yêu cầu của thực tiễn, xác định công việc cụ thể, bước đi thích hợp để chăm lo đời sống nhân dân, góp phần từng bước đẩy lùi nạn đói và mang lại quyền lợi dân chủ cho nhân dân, trước hết là nông dân. Kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, Chủ

tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh rằng, xây dựng và phát triển đất nước sau kết thúc chiến tranh luôn là một nhiệm vụ to lớn, nặng nề và phức tạp mà cũng rất vẻ vang. Đó là một cuộc “chiến đấu” không lồ, đầy khó khăn, vất vả để chống lại những gì đã cũ kỹ, hư hỏng; để tạo ra những cái mới mẻ, tốt tươi. Để giành lấy thắng lợi trong cuộc “chiến đấu” ấy, Đảng và Chính phủ không chỉ cần tiến hành “khôi phục và mở rộng các ngành kinh tế”; “phát triển công tác vệ sinh, y tế”; “sửa đổi chế độ giáo dục cho hợp với hoàn cảnh mới của nhân dân”; “củng cố quốc phòng”,... mà còn phải động viên toàn dân, tổ chức, giáo dục toàn dân, dựa vào lực lượng vĩ đại của toàn dân và tạo điều kiện cho nhân dân tự xây dựng đời sống ấm no, hạnh phúc của mình.

Bao hàm giá trị nhân văn sâu sắc và triết lý phát triển bền vững, Chủ tịch Hồ Chí Minh dặn lại trong bản Di chúc lịch sử: “Nhân dân lao động ta ở miền xuôi cũng như miền núi, đã bao đời chịu đựng gian khổ, bị chế độ phong kiến và thực dân áp bức bóc lột, lại kinh qua nhiều năm chiến tranh. Tuy vậy, nhân dân ta rất anh hùng, dũng cảm, hăng hái, cần cù. Từ ngày có Đảng, nhân dân ta luôn

5. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Sđd, t. 4, tr. 64 – 65.

TIÊU ĐIỂM

luôn đi theo Đảng, rất trung thành với Đảng. Đảng cần phải có kế hoạch thật tốt để phát triển kinh tế và văn hóa, nhằm không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân”⁽⁶⁾. Vì “đầu tiên là công việc đối với con người”, nên Người căn dặn phải chăm lo cho các đối tượng “cán bộ, binh sĩ, dân quân du kích, thanh niên xung phong” để họ có nơi ăn, chốn ở yên ổn đồng thời phải mở những lớp dạy nghề thích hợp với mọi người; quan tâm đến “cha mẹ, vợ con (của thương binh và liệt sĩ) mà thiếu sức lao động và túng thiếu”, thì chính quyền địa phương phải giúp đỡ họ có công việc làm ăn thích hợp, quyết không để họ bị đói rét; có kế hoạch thiết thực để bồi dưỡng, cất nhắc và giúp đỡ để ngày thêm nhiều phụ nữ phụ trách mọi công việc, kể cả công việc lãnh đạo. Cùng với đó, Nhà nước và các cấp chính quyền phải vừa dùng giáo dục, vừa dùng pháp luật để cải tạo và giúp “những nạn nhân của chế độ xã hội cũ, như trộm cắp, gái điếm, cờ bạc, buôn lậu,... trở nên những người lao động lương thiện”; miễn thuế nông nghiệp một năm cho nông dân để đồng bào thêm niềm phấn khởi, đẩy mạnh sản xuất,... Những điều Người dặn, những quyết sách mà Người cùng Đảng và Chính phủ nỗ lực thực hiện đã góp phần chăm lo đời sống nhân dân, thể hiện chiều sâu tư tưởng nhân văn của chế độ xã hội chủ nghĩa.

Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chăm lo đời sống nhân dân đã được Đảng và Nhà nước ta vận dụng, cụ thể hóa trong Hiến pháp, Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm, 5 năm và kế hoạch hằng năm; thể hiện trong từng chế độ, chính sách phát triển kinh tế, xây dựng đời sống văn hóa, xã hội của đất nước, vì một nước Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Thực tế cho thấy, các chủ trương, chính sách về phát triển kinh tế - xã hội của Đảng và Nhà nước trong 35 năm đổi mới đã luôn hướng tới mục tiêu không ngừng “nâng cao đời sống vật chất và

tinh thần của nhân dân, như Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định: “Quản lý phát triển xã hội có hiệu quả, nghiêm minh, bảo đảm an ninh xã hội, an ninh con người; thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội; xây dựng môi trường văn hóa, đạo đức xã hội lành mạnh, văn minh; chú trọng nâng cao chất lượng dịch vụ y tế, chất lượng dân số, gắn dân số với phát triển; quan tâm đến mọi người dân, bảo đảm chính sách lao động, việc làm, thu nhập, thực hiện tốt phúc lợi xã hội, an sinh xã hội. Không ngừng cải thiện toàn diện đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân”⁽⁷⁾.

Đặc biệt, trong bối cảnh dịch bệnh COVID-19, vừa qua, Đảng, Chính phủ đã quyết định nhiều chính sách hỗ trợ dành cho đối tượng người nghèo, các hộ nghèo, hộ cận nghèo, đối tượng bảo trợ xã hội là những người có thu nhập thấp từ 1 đến 2 triệu đồng/tháng trong vòng 3 tháng, từ tháng 4 đến tháng 6/2020, với tổng số tiền hỗ trợ từ ngân sách nhà nước là 62 nghìn tỷ đồng, tổng số hộ được hỗ trợ là 2.244.000 hộ. Hưởng ứng lời kêu gọi của Thủ tướng Chính phủ và Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tổ chức Lễ phát động toàn dân tham gia ủng hộ phòng, chống dịch COVID-19 kêu gọi các cơ quan, đơn vị, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài nước, đồng bào ta ở nước ngoài với tinh cảm, trách nhiệm tích cực tham gia ủng hộ phòng, chống dịch COVID19 hàng ngàn tỷ đồng. Qua đó không những bảo đảm cuộc sống của người dân, giúp họ khắc phục những khó khăn do đại dịch COVID19 gây ra mà còn thể hiện chính sách đầy tính nhân văn, nhân đạo của Đảng, Nhà nước, Chính phủ, các tổ chức, sự chăm lo kịp thời đối với người nghèo, người lao động mất việc, thể hiện được bản chất tốt đẹp của xã hội chủ nghĩa.

Với tinh thần: không ai bị bỏ lại phía sau, các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước và Chính phủ về kinh tế phải luôn hướng tới sự ổn định và phát triển xã hội, thực thi hiệu quả, trở thành một động lực to lớn để cùng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc; tạo cơ sở vững chắc để

6. Hồ Chí Minh, Toàn tập, Sđd, t. 15, tr. 622.

7. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. CTQG - ST, tập, trang 60.

ngăn chặn và làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, phân động chống phá hiện nay. Khi nào cuộc sống của nhân dân còn đói nghèo, chưa được no ấm, hạnh phúc, thì chừng đó, các cấp ủy đảng, chính quyền nói chung, đội ngũ cán bộ, đảng viên nói riêng chưa hoàn thành tốt chức trách và nhiệm vụ của mình trước nhân dân.

Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban

(Nguồn Internet)

Bí thư, Tổng Bí thư, Quốc hội, Chủ tịch nước, Chủ tịch Quốc hội và sự phối hợp chặt chẽ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; với tinh thần “chống dịch như chống giặc”, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã kịp thời ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị, văn bản để tập trung chỉ đạo các cấp, các ngành, các địa phương thực hiện quyết liệt, đồng bộ, linh hoạt các nhiệm vụ, giải pháp phòng, chống dịch bệnh COVID 19 thích ứng với tình hình; huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và sự tham gia tích cực của cộng đồng doanh nghiệp, Nhân dân cả nước; với yêu cầu đặt tính mạng, sức khỏe của Nhân dân lên trên hết, trước hết, qua đó đã từng bước kiểm soát được tình hình dịch bệnh, sớm đưa cuộc sống trở lại trạng thái “bình thường mới”.

Theo đó, Chính phủ quyết nghị tiếp tục tập trung ngăn chặn, đẩy lùi, tiến tới kiểm soát tốt dịch bệnh Covid-19, không để xảy ra khủng hoảng y tế, kinh tế - xã hội. Nghị quyết Chính phủ đề ra các giải pháp cấp bách cần triển khai. Về các chính sách hỗ trợ, bảo đảm an sinh xã hội, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, các bộ ngành, địa phương đã triển khai hiệu quả chính sách hỗ trợ người lao động và người sử dụng lao động gặp khó khăn do

đại dịch Covid 19. Thường xuyên rà soát, cập nhật, không bỏ sót đối tượng cần cứu trợ, không để ai bị thiếu đói, bám sát tình hình và yêu cầu thực tế để tiếp tục mở rộng hoặc điều chỉnh phù hợp các đối tượng được trợ cấp khi gặp khó khăn và giảm tối đa các thủ tục hành chính khi thực hiện nhiệm vụ này.

Ngoài việc tập trung thực hiện các nhiệm vụ cấp bách trong phòng, chống dịch COVID-19, các tổ chức, lực lượng trong cả nước đã thực hiện tốt phương châm lấy sức dân chăm lo cho dân. Công tác chăm lo hộ nghèo, cận nghèo, có hoàn cảnh khó khăn tiếp tục được phối hợp thực hiện hiệu quả. Mặt trận các cấp đã vận động xã hội hóa nhiều phần quà cao giá trao người nghèo, cận nghèo, có hoàn cảnh khó khăn. Công tác chăm lo hộ nghèo, cận nghèo được các địa phương quan tâm thực hiện thường xuyên như vận động nhà hảo tâm hỗ trợ hàng tháng, đột xuất cho các hộ nghèo, có hoàn cảnh khó khăn do ảnh hưởng dịch Covid 19./.

THƯ VIỆN P. Á. B. T. U.